

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över delbetänkandet Ökad kontroll över tandvårdssektorn (SOU 2023:82) (S2023/03193)

Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket (TLV) har beretts möjlighet att lämna synpunkter på betänkandet Ökad kontroll över tandvårdssektorn (SOU 2023:82).

TLV instämmer i utredningens bedömning att det bör införas tillståndsplikt för privata tandvårdsgivare. TLV instämmer också i att det bör ställas upp villkor för anslutning till det elektroniska systemet för tandvårdsstöd och för utbetalning av stöd. TLV anser dock att det inte är tillräckligt utrett hur kostnaderna för ansökan till IVO och den årliga avgiften för anslutning till Försäkringskassans elektroniska system för statligt tandvårdsstöd, som är fasta, kan påverka tillgängligheten på tandvård i Sverige. TLV är tveksamt till utredningens förslag om retroaktiv avanslutning eftersom det skapar en risk för oförsägbarhet som inte bedöms vara proportionerlig i förhållande till vinsten med förslaget. TLV anser även att utredningens förslag till formulering av 3 a § förordningen om statligt tandvårdsstöd att utförd tandvård ska följa föreskrifter om delegation skulle tjäna på att förtydligas. TLV har i övrigt inte några synpunkter på den närmare utformningen av förslagen.

Konsekvenserna av de föreslagna avgifterna är inte tillräckligt utredda

Kostnaderna om 30 000 kronor för ansökan till Inspektionen för vård och omsorg om obligatoriskt tillstånd och den årliga kostnaden om 5 000 kronor för att vara ansluten till Försäkringskassans elektroniska system för statligt tandvårdsstöd är fasta, dvs. oberoende av mottagningens intäkter. Utredningen nämner att kliniker med samma ägare, som idag har flera "mottagningar" i Försäkringskassans system än fysiska kliniker troligtvis kommer slå ihop dagens "mottagningar" för att inte behöva betala lika mycket i avgift. Utredningen nämner också att mindre företag påverkas mer.

Enligt TLV:s mening är de föreslagna beloppen inte kritiska för en mottagning med höga intäkter, men för en mottagning med låga intäkter kan den extra utgiften vara betydande. En tänkbar indirekt konsekvens av detta som utredningen inte nämner är att de tandläkare som idag driver egen "mottagning" på deltid inom ramen för någon annans verksamhet kan komma att lägga ner (eller övergå till att jobba på konsultbasis). Ett exempel är en tandläkare i pensionsåldern som arbetar några dagar i månaden i någon annans lokaler men i en egen verksamhet. TLV anser inte att det är tillräckligt utrett hur sådana situationer kommer att påverka tillgängligheten på tandvård i Sverige.

Förslaget om retroaktiv avanslutning innebär en ökad osäkerhet för vårdgivare

TLV är tveksamt till utredningens förslag, som beskrivs på sidan 190, om att en avanslutning ska gälla från den dagen då anledningen till avanslutningen uppstod. Skälen till detta är enligt följande. TLV anser att en bedömning om huruvida det föreligger skäl att avansluta en vårdgivare kan vara komplicerad. Det kan inte förutsättas att det i varje situation står klart för en vårdgivare om det föreligger en situation som kan leda till avanslutning. Då förslaget kan få väldigt stora konsekvenser för berörda företag är det av största vikt att förslaget enbart träffar avsedda målgrupper. Förslaget innebär enligt TLV:s mening en ökad oförutsägbarhet även för andra vårdgivare än i de avsedda målgrupperna. TLV anser inte att den ökade oförutsägbarheten för vårdgivare är proportionerlig i förhållande till de vinster som kan komma av förslaget.

Behov av förtydligande av ny bestämmelse om krav på legitimation

TLV anser att utredningens förslag till formulering av 3 a § förordningen (2008:193) om statligt tandvårdsstöd att utförd tandvård ska följa föreskrifter om delegation skulle tjäna på att förtydligas. I utredningens förslag om att statligt tandvårdsstöd endast ska lämnas om tandvården utförts av legitimerad tandläkare eller tandhygienist, anger utredningen att överlåtandet av enskilda vårdmoment från legitimerad behandlare till icke-legitimerad personal inte omfattas av denna reglering. Den föreslagna lydelsen av 3 a § förordningen (2008:193) om statligt tandvårdsstöd ställer krav på legitimation och delegering för utförd *tandvård*. Lydelsen klargör dock inte vad som gäller vid överlåtandet av enskilda vårdmoment. Detta kan väcka frågor kring vad som omfattas av kravet på delegering, eftersom *tandvård* kan tolkas både som en åtgärd i sin helhet och som ett enskilt vårdmoment.

Infiltrationsanestesi är ett enskilt vårdmoment inom lagningsterapi som idag kan utföras under delegation av en assisterande tandsköterska. Det finns dock ingen tydlig skillnad mellan det vårdmomentet och ett moment där tandsköterskan fyller i en tand med fyllningsmaterial vid samma lagningsterapi. Båda avser olika delar av samma behandling och inget av dessa vårdmoment motsvarar en tandvårdsåtgärd enligt TLV:s kodverk. Delegeringsbeslut krävs dock endast för anestesi, vilket innebär att gränsen mellan vilka vårdmoment som kan utföras under delegation och vilka som kan överlåtas utan delegation är inte tydligt reglerad. Profylaktiska åtgärder såsom fluoridbehandling utförs emellertid ofta i sin helhet av den assisterande tandsköterskan och rapporteras till Försäkringskassan av tandläkaren. Kravet på legitimation eller delegering för utförd tandvård innebär, som TLV tolkar utredningens förslag, att för dessa åtgärder ska ett delegeringsbeslut finnas för att en tandsköterska ska kunna utföra dem. Förslaget är inte lika tydligt avseende enskilda vårdmoment, detta gäller särskilt när förordningen inte tolkas tillsammans med betänkandet.

Beslut om detta yttrande har fattats av generaldirektören Agneta Karlsson. Föredragande har varit juristen Catherine Bäckvall. I den slutliga handläggningen har även odontologiske utredaren Achilleas Kitsoulis och enhetschefen Gun-Britt Lundin deltagit.

Agneta Karlsson

Catherine Bäckvall